

[Anne Grete Holmsgård]

der foretages væsentlige ændringer af sociallovgivningen rent administrativt. Det er ganske enkelt forkasteligt, og det er udemokratisk.

Inge Krogh (KrF):

Som det allerede er omtalt adskillige gange her i debatten, var der flere organisationer, der forlod nationalkomiteen for handicapåret, vel nok på grund af, at der blev vedtaget visse love i forbindelse med socialindkomsten. Byretsdommer Kallehauge trådte tilbage som næstformand, fordi han følte, at han ikke havde tilstrækkelig opbakning, men han udtalte, at han mente, at vedtagelsen af lovene ikke burde have haft konsekvens for handicapåret.

Der er mange problemer for handicappede og deres pårørende, og et af de største problemer er, at de ikke bliver forstået og accepteret af ikke-handicappede medborgere. Denne manglende forståelse kan være pinende for pårørende, f. eks. forældre til åndssvage børn.

Når man færdes i kørestol, er der mange problemer, og en del af dem vil kunne fjernes ved foranstaltninger, der måske ikke kræver så forfærdelig meget. Et stort problem er det, at der rundt omkring i vore byer er meget få offentlige toiletter, hvor man kan køre ind med kørestol. I nogle byer findes der slet ikke nogen toiletter af denne art, og at det er et problem, kan man se bl.a. af følgende eksempel. En større institution, hvor der er ca. 100 handicappede, og som ligger 2-3 km fra byens centrum, følte i højeste grad deres aktivitet med hensyn til at få klienterne ud i byen inddækket, så det er altså noget, der betyder en hel del. I offentlige bygninger er den slags toiletter også en mangel, og der er mangel på telefonbokse, man kan køre ind i.

Et meget stort, næsten uoverstigeligt problem er det for de handicappede med kørestol at komme med kollektive transportmidler. Der burde i nogle af intercitytogene og ved visse tog på andre banestrækninger være en vogn specielt beregnet for handicappede, hvor der kan køres slidske til dørene, hvor kørestolen kan tages med, og hvor der er en hjælper. Elevatorer på perronerne må være en selvfølge. På samme måde bør der være busser, hvor kørestole kan tages med. Jeg har

oplevet, at en busrute, som havde endestation ved en institution for handicappede, ikke engang kunne have kørestole med. Det virker meget uvenligt over for de handicappede. Jeg ved godt, der er taxiordning nogle steder, og det er godt, men det er dyrt, og de handicappede føler, at det er noget specielt for dem. Det er af langt større værdi for dem at komme til at færdes med den kollektive trafik.

De handicappede skal have lige ret, lige adgang og lige muligheder, og dertil hører, at man har mulighed for oplæring. For de fysiske handicappede kræves der måske specielt værktøj, og det må der tages hensyn til.

Men vel nok en meget stor vanskelighed er den ensomhed, som den handicappede meget ofte møder, specielt møder den psykotiske unge vanskeligheder på det område. Mange psykotiske går i skole og på kursus, er sammen med andre unge, der er normalt udrustet psykisk set. De psykotiske unge kan følge med, men de føler sig næsten altid umådelig ensomme mellem de andre. Det er et meget stort problem, og det betyder ofte, at de opgiver, ikke får gennemført en uddannelse. Det er en meget stor opgave for undervisere at gøre de andre elever opmærksom på, hvilke problemer den psykotiske unge har. Det er altså et led i oplysningen om handicap.

Der er beskyttede værksteder for mennesker, som ikke kan klare et arbejde på en almindelig arbejdsplads. Det er godt, og vi bør formentlig have flere beskyttede værksteder. Det burde dog være en ret for de handicappede at kunne få en beskyttet stilling i det almindelige arbejdsliv, selv om de måske ikke kan arbejde så hurtigt, som man almindeligvis gør, og måske heller ikke kan arbejde så længe ad gangen. Der må da gives offentligt tilskud, så lønnen bliver normal. Det burde være almindeligt, at der var sådanne beskyttede stillinger i offentlig regie, men også på det private arbejdsmarked burde man oprette sådanne beskyttede stillinger.

Som sagt er det et problem: hvad gør man mod ensomheden? Institutioner bør undgås. Det er specielt vel nok de psykotiske og de psykisk handicappede, der lider af ensomheden. De bør selvfølgelig bo i lejligheder, men som sagt føler de sig ensomme. Forsorgschef Bank-Mikkelsen har engang sagt: hvem vil være ven med en åndssvag? Og det er vel et spørgsmål, som stadig er gyldigt.